

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 250, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Poljske skrbi:

Poljska ne bo popustila pred nobenim pritiskom

Izjave generala Skwarzinskega na zborovanju voditeljev stranke narodnega edinstva — Poljska se bo borila za svoje pravice, če bo zahtevala potreba, do zadnje kaplje krvi

Varšava, 29. marca AA. V Varšavi se je začel kongres predsednikov sekcij tabora narodnega edinstva. Ob tej priložnosti je imel general Skwarzinski govor, v katerem je orisal mednarodni položaj ter stališče poljske javnosti. Nihče na svetu, je dejal, ni mogel točno napovedati poteka dogodkov, ki se odvijajo ob naših mejah, toda tako na Poljskem kakor v drugih državah so vsi, ki so uvideli pomanjkljivost političnega in gospodarskega ravnotežja na svetu, vedeli, da mora priti do kritičnih dogodkov in velikih sprememb. Zato je vrhovni vojaški poveljnik maršal Rydz-Smigly povabil vse, naj se združijo za narodno obrambo. Maršal Rydz-Smigly je že meseca novembra dejal, da ne obstoja popolnoma varen mir, v katerem bi narod lahko

opustil varnostne ukrepe. Vsak Poljak se mora zaradi tega ravnati po teh besedah, ki veljajo kot smernice poljske politike. Zato poljske javnosti, ki pozna naš politični položaj, niso mogle iznenaditi nedavne priprave. Gotova dejstva, pred kateri nas je postavila nedavna sprememba evropskega zemljevida in evropskega položaja, so nas dovedla v težaven politični položaj. Poljska država, ki je med vzhodom in zapadom Evrope, je vodila vedno politiko ohranitve miru v tem delu Evrope. Zato stremi po ohranitvi dobrih odnosov z vsemi sosedmi. Ta miroljubna smer poljske politike je dobila izraza v nenapadnih pogovorih z Nemčijo in Rusijo. Da bi mogli nadaljevati to politiko, moramo te pakte spoštovati, toda Poljska ne bo popustila

pred nobenim pritiskom in ne bo dovolila, da bi jo zavlekli v kakršnokoli napad proti njenemu vzhodnemu ali zapadnemu sosedu. Kljub temu nismo pacifisti v malodušnem smislu teh besed. Ako bi bilo treba, se bomo borili in se bomo znali boriti za Poljsko do zadnjega diha in do zadnje kaplje krvi. Vsak Poljak to ve in mora vedeti tudi ves svet. Poljski narod preveča vojaški duh, čeprav je poljski narod navzlic viharju ob naših mejah mirnejši kakor katerikoli narod v Evropi. Za člane tabora narodnega edinstva obstoja samo ena naloga, ki je v nadaljevanju dela za konsolidacijo, pri čemer naj jih vodijo hladnokrvnost, pripravljenost in vztrajnost. Ne obstoja potreba za nobeno rekonstrukcijo ali novo vlado, ker uživa sedanja vlada na-

rodno zaupanje. Mi tudi popolnoma zaupamo v osebnost predsednika republike ter vrhovnega poveljnika poljske vojske, ki mora danes bolj kakor kdajkoli prej vpilvati na izgraditev naše narodne obrambe. Zato vzklikamo: »Živela poljska vojska! Živel njen vrhovni poveljnik! Te naše kliče naj čuje ves svet!«

Izjave generala Skwarzinskega so bile sprejete z burnim odobravanjem in plaskanjem.

Nemški in ameriški poslanik pri Becku

Varšava, 29. marca. AA. Minister za zunanje zadeve Beck je sprejel včeraj popoldne nemškega poslanika Moltkeja in ameriškega poslanika Wilda.

Drevi bo govoril Daladier

Predsednik francoske vlade bo odgovoril Mussoliniju in očrtal stališče Francije glede na mednarodni položaj

Pariz, 29. marca. i. Danes ob 11. je bila seja vlade, na kateri je min. predsednik Daladier podal kratek pregled vsebine svojega govora, ki ga bo imel drevi ob 19.45 po radiu. Govor bodo prenašale vse francoske postaje. Trajal bo kakih 40 minut. Ob 20.30 bo nemški prenos preko postaj Lyon, Paris PTT, Rennes in Strasbourg. Govor bodo prenašali tudi v angleščini, španščini in arabščini, oddajale pa ga bodo tudi ameriške in angleške postaje ter postaje v Afriki.

Predsednik vlade Daladier bo v tem govoru orisal stališče Francije glede na mednarodni položaj in mednarodne dogodke v zvezi s priključitvijo Češkoslovske k Nemčiji, prodiranjem Nemčije v srednjo Evropo in Mussolinijevim govorom v nedeljo. Politični krogi tolmačijo na razne načine Mussolinijev poziv Franciji za pogajanja. Težko pa je napovedovati, kako bo Daladier odgovoril Mussoliniju, ker vlada v tem

pogledu v vladnih krogih največja rezerviranost. Verjetno je, da bo Daladier obrazložil najprej pravno stran francosko-italijanskega vprašanja, nato pa zahteval, da se točno pojasni in precizira obseg italijanskih zahtev, preden se začne kakršnokoli pogajanja.

Daladier je imel snoči dolg razgovor z zunanjim ministrom Bonnetom ter je nato sprejel angleškega veleposlanika, katerega je bržkone obvestil o glavnih obrisih svojega govora. Zato tudi smatrajo, da je angleška vlada soglasna z izjavami, ki jih bo Daladier podal drevi.

Pariz, 28. marca. c. Jutri bo objavljena nota, s katero je italijanska vlada meseca decembra odpovedala italijansko-francoski sporazum iz l. 1935. Kakor zatrjujejo, vsebuje ta nota samo kratko obrazložitev razlogov, ki so dovedli italijansko vlado do te odpovedi.

Za razširjenje angleške vlade

Akcija angleških parlamentarcev za koncentracijsko vlado z obširnimi pooblastili za povečanje oborožitve

London, 29. marca. i. Skupina 34 angleških poslancev, članov vladne stranke, je včeraj v parlamentu vložila predlog, v katerem poudarja potrebo nadaljevanja novih zunanjih političnih smernic, ki jih je uvedel lord Halifax v zadnjem času. Predlog tudi podpira potrebo tesnega sodelovanja s Francijo in Rusijo ter potrebo sestave koncentracijske vlade, ki bo lahko razpolagala z zadostnimi finančnimi in človeškimi močmi za obrambo države. Na čelu te skupine so Eden, Duff Cooper, Churchill, Amery in drugi ugledni angleški vodilni politiki.

London, 29. marca. AA. Predsednik vlade Chamberlain je govoril snoči na večerji članov parlamentarnih klubov ter je izjavil, da so neresnične vesti, da obstojajo v angleški vladi nesoglasja.

Moč angleške vojske

LONDON, 29. marca. i. Angleški vojni minister Hore Belisha je včeraj v spodnji zbornici poročal o moči angleške voj-

ske. Po stanju 1. marca t. l. imajo redne teritorialne čete 204.250 častnikov in vojakov, rezervna vojska 139.312, dopolnilna rezerva 35.037 ter vojska zračne obrambe 137.201 mož.

Šef angleškega generalnega štaba v Parizu

LONDON, 29. marca. i. Včeraj je prišel v Pariz šef angleškega generalnega štaba vicount Gort, ki se je sestel z generalom Gamelinom. Čeprav angleški tisk ne daje temu sestanku senzacionalnega značaja, je vendar važnost sestanka razvidna že iz sestave spremstva generala Gorta. Z njim so namreč prispele v Pariz tudi šefi tistih oddelkov angleškega generalnega štaba, ki imajo nalogo, da izdelajo skupne operacijske načrte francoske in angleške vojske za primer vojne. Sodi, da bodo na tem sestanku razpravljali tudi o možnosti naglega prevoza kadra angleške vojske in o tehničnih pripravah za angleško ekspedicijo v Francijo v primeru vojne.

Rumunija za svojo obrambo

Patriotizem rumunskega delavstva — Spomenica vodilnih politikov rumunskemu kralju

Bukarešta, 29. marca e. Rumunski delavci pod vodstvom Eftimija Germana, bivšega poslanca socialno-demokratske stranke in vodje delavske organizacije v Erdelju, so obvestili vlado, da smatrajo, čeprav so prepričani pacifisti, za potrebno poudariti, da pripadajo narodu, s katerim so solidarni v obrambi mej, pravic in svobode. V dokaz te solidarnosti so rumunski delavci sklenili, da bodo delali dve uri več na dan v vseh tovarnah orožja in vojne industrije, kakor tudi v tovarnah, ki so potrebne za narodno obrambo. To je protovojni prispevek, ki ga narekuje prepričanje, da delavski razred ne more braniti svojih idealov, svobode in svojega življenja, če ne brani svobode in življenja države.

Energičen nastop vlade je napravil najboljši vtis v vsej državi in celo med politiki, ki ne sodelujejo pri sedanjem režimu. Ministrstvo dvora je prejelo spomenico, ki jo je podpisalo 33 ministrov, ki so sodelovali pri ustanovitvi in zgraditvi velike Rumunije, med katerimi so najuglednejši politiki kakor Constantin Bratianu, Con-

stantin Angelescu, Jurij Bratianu in drugi ugledni politiki iz Erdelja z Maniom na čelu. V spomenici naglašajo, da se zavedajo odgovornosti težkih časov, ki jih preživlja država, in da so pripravljeni za sodelovanje. Ko izražajo kralju svojo vdanost, zahtevajo, naj se zavaruje nedotakljivost mej napram vsakomur, ki bi ogrožal rumunsko ozemlje in neodvisnost države.

Brezuspešna pogajanja med Rusijo in Japonijo

Berlin, 29. marca. i. Spor, ki je nedavno nastal med Japonijo in Rusijo zaradi ribarskih pravic ob Sahalinu, še vedno ni poravnal. Včeraj sta imela komisar za zunanje zadeve Litvinov in japonski poslanik v Moskvi Togo ponovne razgovore. Litvinov, ki je že ugodil nekaterim japonskim zahtevam, je postal nepopustljiv in ni hotel podpisati še sklenjenih konvencij. Vse kaže, da so se pogajanja končala brezuspešno.

Po predaji Madrida

V mesto je vkorakalo 200.000 mož Francove vojske

Madrid, 29. marca. i. V Madrid je včeraj vkorakalo okrog 200.000 mož Francove vojske. Ponoči je bilo v mestu izredno živahno vrvenje in življenje. Španski falangisti so prevzeli civilno upravo, mestno uredništvo pa je dobilo poziv, naj ostane na svojem mestu. V Madridu je bilo ujetih 40.000 miličnikov.

Radio Union je objavil odredbo novega guvernerja Madrida, da morajo vsi republikanski miličniki predati orožje vojaškim oddelkom. Guverner je izdal svojo odredbo, da morajo pekarne delati vso noč, da ne bi prebivalstvo trpelo pomanjkanja kruha. Kruh se bo danes delil prebivalstvu v vsem mestu ter bo vsakdo dobil 200 g kruha brezplačno.

V Madrid se vračajo begunci z vseh strani. Na ulicah je toliko prebivalstva, da se je nemogoče gibati.

Snoči so bili izpuščeni vsi politični kaznjenci. V zaporih so ostali edino komunisti, ki niso hoteli zapustiti zaporov. V Madridu vlada popoln red. Dopisniku Reutersa so Francovi vojniki pripovedovali, da so se z republikanskimi vojniki v vseučiliškem okraju pobratili, še preden je prišlo povelje za vkorakanje v Madrid. V mestu vlada še vedno veliko pomanjkanje življenjskih potrebščin, vendar pa prihajajo neprestano tovrstni avtomobili z življenjskimi potrebščinami.

Madžarsko-slovaški spor

Pogajanja za določitev meje ob Podkarpatski Rusiji se bodo bržkone že jutri nadaljevala

BRATISLAVA, 29. marca. AA. Objavljeno je bilo naslednje uradno poročilo:

Slovaško-madžarska komisija, ki je imela nalogo likvidirati vprašanje, nastala v zvezi z vpadom madžarske vojske na Slovaško, je imela včeraj v Budimpešti svojo drugo sejo. Madžarska delegacija je na tej seji obrazložila svoje stališče. Slovaška delegacija se je snoči vrnila v Bratislavo, kjer je obrazložila vladi potek pogajanj. Vlada bo danes sprejela v tem pogledu potrebne sklepe. Smatrajo, da se bodo pogajanja lahko jutri 30. t. m. nadaljevala.

Šef slovaške propagande Sano Mach je izjavil dopisniku Havasa, da se ne more dovoliti Madžarski vpadu na Slovaško.

Vprašanje ureditve slovaško-madžarske meje se ne more rešiti na ta način. Slovaška bi mogla na vzhodu dati Madžarski strateško mejo, toda samo pod pogojem, da slovaški okrajši s tem ne bi bili oškodovani. Na tem stališču stoji slovaška vlada ter je to tudi sporočila madžarski delegaciji.

Zdaj se, da so Madžari zahtevali precejšnje ozemlje v vzhodni Slovaški, tako da bi pripadla Madžarom železniška proga pri Novem mestu.

General Prchal v Franciji

PRAGA, 29. marca. AA. Bivši minister v vladi Podkarpatske Ukrajine češki general Prchal je prišel snoči preko Poljske v Francijo.

Vremenske nepravilike v Bosni

Plaz zasul železniško progo — Potniški in pomožni vlak skočila s tira

Sarajevo, 29. marca e. V Sarajevu in okolici že skoro tri tedne neprenehoma sneži in dežuje. Zaradi tega je včeraj nastala prava poveljen. V mestu so bila poplavljena skoraj vsa predmestja, zlasti Hratško, ki je bilo popolnoma pod vodo. Miljačka, ki teče skozi Sarajevo, je zelo narasla. Iz jame Megare je včeraj bruhnila velika množina vode in poplavlila vse Celigovice, vas v okolici Sarajeva. Zelo so narasli tudi potoki Željeznica, Dobrina in Zujevina, ki so poplavlili skoraj vse vasi v tamošnji okolici. Na progi Sarajevo—Brod je voda napravila veliko škodo in povzročila tudi železniško nesrečo, ki se je včeraj jutraj pripetila med postajama Kakanj in Modrinje. S hriba se je utrgal namreč plaz zemlje in zasul progo. Strojevodja ni mogel pravočasno ustaviti vlaka in se je lokomotiva zaletela v plaz na progi. Stroj je skočil s tira, k sreči pa ni bil nihče ranjen. Ko so zvedeli za to nesrečo, so takoj odpisali pomožni vlak z delavci, da popravijo progo, toda tudi ta vlak je doletela enaka usoda. V bližini Kakanja je voda namreč odplavila del proge in je zaradi tega skočil vlak s tira. Prevrnili se je

tudi en vagon. Tako je bilo treba zdaj spraviti s proge potniški in pomožni vlak, ki mu je hitel na pomoč. Z velikimi napori so delavci že včeraj dopoldne popravili progo, odstranili zemeljski plaz in postavili obe lokomotivi na tir, tako da je promet zopet v redu.

Petdesetletnica Eifflovega stolpa

Pariz, 29. marca. i. Popoldne bodo v Parizu na svečan način proslavili 50-letnico zgraditve Eifflovega stolpa v Parizu, ki je bil zgrajen za svetovno razstavo l. 1889. Svečanosti bo prisostvoval tudi minister za javna dela De Monzie.

Borzna poročila.

CURIE, 29. marca. Beograd 10. Pariz 11.785, London 20.84, New York 445, — Bruselj 74.87, Milan 23.42, Amsterdam 236.25, Berlin 178.50, Varšava 93.50, Bukarešta 3.37.

Politični obzornik

„Dogodki bodo v kratkem zelo zanimivi“

»Obzor« poroča: Kakor čujemo, zasledujeta vodstvi SDK (seljaško-demokratska koalicija) in UO (udružena opozicija) z veliko pozornostjo razvoj notranje politične situacije in bosta v sporazumu z vodstvom JNS v kratkem napravili primerne korake, ki jih smatrata za potrebne, da bi se moglo pričeti z utoritarnim pota za rešitev hrvaškega vprašanja. Glede na to lahko pričakujemo, da bo razvoj političnih dogodkov v kratkem zelo zanimiv. Med vodstvi SDK, UO in JNS obstojajo stalni tesni stiki in se neprestano posvetujejo o razvoju politične situacije. — V zagrebških političnih krogih zatrjujejo, da pride ministrski predsednik Dragiša Cvetković v soboto v Zagreb, da stopi v osebne stike z dr. Mačkom. V koliko je ta vest točna, bodo pokazali dogodki.

Izvor slovenske nesreče

Ko se mi med sabo koljemo in se ne priznavamo za brate, naši nasprotniki ne mirujejo, marveč snujejo mreže, da bi nas vanje ulovili. Nastavljajo nam zanke, v katere se bomo brez vednosti prej ali slej zapletli zaradi naše nesloge in radi naših sporov, kakor se je to dogodilo našim pradedom. In tako se bo nemara od kolena na koleno, od stoletja do stoletja ponavljalo strašno preletstvo našega rodu:

»Da slavjanska tužna majka u sopstveni svojji krvi potaplja djece morale«

Spoznajmo, slovenski bratje, že vendar enkrat pravi izvor naše nesreče in bede, ki nas že stoletja zasleduje, naše tegobe, ki nas duševno in telesno upropastajo. Bodi mo složni v bratski ljubezni! Brez tega ni za nas sreče in boljše bodočnosti. Odkrijajmo se zlobe in sovražnosti. Ko bo prenehala mržnja brata proti bratu, bo tudi konec robskega našega naroda in zla usoda ne bo več zasledovala našega plemena...

Slovenci vedno bolj uvidevajo, da so sami preslabi, da bi mogli krepko odbijati navale tujega elementa. Oni torej teže po naravnem nagonu, da se združijo z nami. Nihče naj glede na to ne misli, da gre za stopenje njihovega naroda. Bog var!

Takšna umetna nasilna sredstva se niso nikdar posrečila, nikdar niso rodila dober sad, ker so nasprotno izvala odpor in odbila ljudi se dalje od cilja, kakor so bili prej. Mi torej takšno združenje tako razumemo, da se ono polagoma izvede ne samo potom višjih slojev, marveč potom naroda samega, vodeč ga seboj polagoma sicer, toda odločno k temu cilju. In za to ni treba drugega, kakor prebujati v njem ljubezen do narodnosti, a ko ta zaplami v srcu slovenskega naroda, bo on nehoti požel pobratimstvo s sorodnimi brati, ker je zakon prirode, da vsaka ptica k svoji jati leti. Slovenci stopajo že sedaj odločno po tej poti in bodo, tako napredujoč, s časom res dosegli, da bo njih narod razumel naš književni jugoslovanski jezik — a več nam ni treba. Da je to tako mogoče, ne bom dokazoval z zgledi nemških plemen, ki so sprejela en književni jezik brez najmanjše škode splošni izobrazitnosti, dasi je znano, da je govorica posameznih nemških plemen mnogo bolj oddaljena od nemškega književnega jezika, kakor je slovensčina od splošnega jugoslovanskega narečja. Zagreb in Beograd sta nesporno najznamenitejši točki duševnega in političnega gibanja Jugoslovenov. Ako se torej ti dve točki spojit, bo celokupno narodno življenje napredovalo in mi bomo skoraj zagledali široko cesto k boljši bodočnosti...

Tako so pisale zagrebške »Jugoslavjanske novine« leta 1850. o potrebi sloge med Slovani, predvsem med Hrvati, Srbi in Slovenci! Zanimiv je zlasti odstavek o Slovincih, iz katerega je razvidno, da že takrat ni nihče mislil, kakor tudi danes nihče ne misli na — »pohrvačenje« ali »posrbljenje« Slovencev!

Razočaranje

med križmanovci

»Delavski politiki« pišejo iz Jesenic: »Slovenski fantje in mošje, združeni v ZZZ, so zadnje čase nekam vznemirjeni in razočarani. Pričakovali so z vso gotovostjo, da jih bo poroka ZZZ z Jugoslasom dvignila na tron, kamor jih zavedno jesejsko delavstvo noče dvigniti. Videli so že, kako bodo oni edini zveličavni na Jesenicah, kako bodo samo oni mogli intervenirati v tovarni in kako se bodo morali vsi delavci samo nanje obračati, če bodo hoteli kaj imeti itd. G. Preželj iz Ljubljane je na zborovanju v Krekovem domu najvil celo točen datum, kdaj bo ZZZ zasedla ljubljansko delavsko zbornico, ali kakor bi udarila strela z jasne neba: poroka se je razdrila, nevesta pa je ostala sama, toda zaradi pohlepnosti omažeževana. In zdaj je slo vse po gobe; a fantje, ki so si domišljali, kaj vse bodo počeli, so pa razočarani in se še sploh niso znašli. Tako je pač vedno, kadar si kdo domišlja, da bo kaj dobil z neba ali po sili, namesto po svoji moči in zaslugi.« — Andreju Križmanu so se torej velikopotezni načrti, ki jih je imel in si domišljaj, da bo zagospodoval vsemu slovenskemu delavstvu, temeljito gonarili.

